

lunde er ligegyldigt i en kriseagtig, en kapitalfattig Tid som den nuværende, om Kapital fastgøres i det ene eller det andet Slags Foretagende. Det, som skaber Kriser, er jo altid det, at Kapital fortæres, uden at der kommer Erstatning, uden at der kommer ny Kapital, som kan sætte nye Arbejder i Gang. Det er da en daarlig Maade at hjælpe paa kriseagtige Tilstande, at følge en økonomisk Politik, som fører til, at de flydende Midler i Samfundet fastgøres paa en saadan Maade, at Pengene ikke kommer igen, og det vil netop ske i et ikke ringe Omfang ved de projekterede Arbejder. Den første ærede Taler (H. P. Hansen [Sorø Amts 3die Valgkreds]) nævnede, at et Par Millioner Kroner skulde anvendes til Skoler og Alderdomshjem. Jeg kunde endvidere nævne adskillige Udvidelser af Sygehuse, et Sted skal der opføres en ny Politistation og et andet Sted et nyt Ting- og Arresthus; der er endogsaa opført om end Smaaabeløb til Arbejder i Lystanlæg og til Opførelse af en Pavillon og lignende. Nu vil jeg spørge, om det er rimeligt i en Periode, hvor en stor Del af Næringslivet lider under Mangel paa Kapital, at sørge for, at Kommuner faar Kapital for at fastbinde den i den Slags Foretagender, der saa udmærket godt kan opsættes. Der er i dette Øjeblik ingen Nødvendighed for at udvide Skolebygninger, bygge nye Skolebygninger, forbedre kommunale Lystanlæg, udvide Sygehuse eller bygge nye Politistationer, Ting- og Arresthuse. Disse Penge vil haabløst gaa væk i Mursten, de vil ikke komme tilbage, de vil være tabte for det produktive Liv, for Erhvervslivet, for Næringslivet, og det er en daarlig Maade at bøde paa de nuværende halvt kriseagtige Tilstande, paa, at man tager Samfundets flydende Kapital og fastgør den paa denne Maade. Derfor har jeg anset det for nødvendigt at nedlægge Indsigelse derimod, og jeg vil endnu en Gang indtrængende henstille til det eventuelle Laaneinstituts Bestyrelse at undersøge hvert enkelt Foretagende, inden man bevilger vedkommende Kommune Laan, og se, om det er et Foretagende af den rette Karakter. Eet er, at Foretagendet ersamfundsnyttigt — det ærede Medlem, der talte paa Ordførerens Vegne, brugte Udtrykket: det er alle samfundsnyttige Foretagender, ja, man kan naturligvis godt sige, at det at bygge Skoler, Sygehuse og Alderdomshjem er samfundsnyttige Foretagender, men her gælder det om noget andet, nemlig om produktive Foretagender, som giver Kapital hurtig igen, saaledes at

Kapitalen paa ny kan tjene Næringslivet, Samfundsproduktionen. Det er det sidste, jeg benægter, at den Slags Foretagender er, og det er derfor, jeg, som jeg før sagde, vil benytte denne Lejlighed til at henstille til den eventuelle Laanekasses Bestyrelse ved Ydelsen af disse Laan til Kommunerne at tage skelligt Hensyn til, hvad disse Penge skal anvendes til. Saa snart der er Tale om saadanne Foretagender som Udvidelser af Elektricitetsværker og navnlig som Havnearbejder o. s. v., Foretagender, som, selv om de ikke kan siges at være produktive, dog er af den Slags Foranstaltninger, der tjener selve Erhvervslivet, om end i de fleste Tilfælde kun indirekte, saa kan der være Spørgsmaal om at yde Laan. Men det er ganske klart, at alle saadanne Foranstaltninger, der kun tilsigter større Bekvemmelighed, Behagelighed i Beboelsesrum o. l., maa og bør kunne opsættes i en Periode som nærværende. ¶

Laursen: Jeg vil gerne lige minde om, at ved første Behandling gjorde jeg som Ordfører for det Parti, jeg tilhører, en Bemærkning om, at jeg kunde tænke mig, at man i det kommende Udvalg kunde komme til, at vi ikke behøvede en særskilt ny Institution angaaende denne Laanekasse. Det glæder mig, at vore Bestræbelser i Udvalget har fundet Imødekommen fra den højtærede Ministers Side, saaledes at vi nu er naaet til det Resultat, vi er naaet til. Jeg vil samtidig udtale Haabet om, at det maa lykkes den højtærede Minister at finde en god og forsvarlig økonomisk Ordning under de Forhandlinger, som han nu vil faa at føre.

Indenrigsministeren (Rode): Som jeg allerede ved første Behandling havde den Ære at udtale, kunde Indenrigsministeren ikke andet end stille sig velvillig overfor den Tanke, der blev udtalt af den sidste ærede Taler om at ordne Sagen saa praktisk og økonomisk som muligt. Jeg er ogsaa tilfreds med den Form, hvorunder disse Ønsker er kommet til Udtryk, nemlig en Henstilling om ved Forhandlinger med det forhaabentlig snart oprettede Laanekasseinstitut at træffe en Ordning med Kongeriget Danmarks Hypotekbank.

Selve Forslaget vil jo forhaabentlig snart være vedtaget, og de Udtalelser, som det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin) fremsatte, er derfor i alt væsentlig uden Betydning. Det ærede Medlem fremsatte nogle Betragtninger om